

sinergiya-program-transkordonnogo-spivrobotnitstva-ta-strategij-regionalnogo-rozvitku-v-ukrajini/3-produkti.html

5. Транскордонне співробітництво України: стан, проблеми, перспективи: монографія / За заг.ред. І.В. Артьомова. Ужгород: МПП «Гражда», 2012. 520 с

Михальський Павло Володимирович
Начальник відділу логістики
РСЦ МВС України в Тернопільській області

ПРОБЛЕМИ ПРАКТИКИ ЗДІЙСНЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ

Міжнародна практика державного регулювання економічних процесів доводить, що одним з дієвих напрямів забезпечення раціонального та ефективного використання бюджетних коштів є прозора та структурована системи публічних закупівель, яка функціонує на принципах конкуренції і всеохоплюючого громадського контролю.

Національна тендерна система в Україні проходить період свого становлення, який характеризується впровадженням європейських норм здійснення публічних закупівель та динамічними змінами вітчизняного законодавства, запровадженням міжнародних стандартів і форм тендерної діяльності. По мірі зростання обсягів публічних закупівель і фінансових ресурсів, які перерозподіляються через тендерний механізм, усе більшого осмислення з позицій ефективності і раціональності процесів публічних закупівель потребують нові підходи до організації закупівельної діяльності загалом.

Публічні закупівлі є однією із найбільш вагомих сфер забезпечення суспільних потреб для населення, яка реалізуються шляхом їх фінансування за рахунок коштів бюджетів різних рівнів. Раціональне використання коштів шляхом здійснення публічних закупівель є важливим показником ефективної організації процесів, особливо в умовах економічної кризи. Саме тому

підвищення якості публічних закупівель передбачає перманентний процес імплементації європейського законодавства і адаптації досвіду розвинутих європейських держав [3].

У 2020 році набула чинності нова, анонсована ще у 2019 р. редакція Закону України «Про публічні закупівлі», що виводила цей процес на новий виток розвитку і мала, нарешті, усунути недоліки системи.

Попри позитивні аспекти останні законодавчі новації, які реалізуються в рамках стратегії реформування системи закупівель, поглиблюють процес професіоналізації проведення тендерів, формуючи передумови для кращої керованості, високої оперативності та якості прийняття рішень при задоволенні суспільних потреб, мають місце і недоліки, які проявили себе за останні 9 місяців дії нового закону. Зокрема, одним з бездіяльних нововведень є аномально низька ціна. Дана норма спрямована на боротьбу з демпінгом чи недобросовісними виконавцями. Відтак, якщо учасник пропонує ціну, на 40% нижчу середньої між іншими учасниками чи на 30% нижчу від наступного, система автоматично помічає це та дає добу на обґрунтування пояснень такої ціни.

Теоретично зазначене мало б вберегти замовника від дії шахраїв, а учасників — від змови одного з них із замовником. Адже відомі ситуації, коли обсяг пропонованих послуг штучно завищений, а вибраний учасник заявляє ціну, до якої не зможуть опуститися інші учасники. Виникає запитання: чому ж не запрацювала така потенційно приваблива норма? Справа в тому, що право розглядати зміст пояснень залишили за замовником. З однієї сторони, це логічно, а з іншої — абсолютно виключає ймовірність захисту від зловживань саме з боку замовника, адже відповідно до закону такі пояснення є довільними й не повинні посилатися на жодні норми щодо розрахунку цін.

Підтвердженням зазначеного є постанова суду по окремій з таких справ, яка підтверджує позицію, що норма закону є вищою, тому визначення ціни не має бути прив'язане до певних стандартів визначення й може обґрунтовуватися учасником довільно.

По-перше, як зазначає суд, «замовник не має жодної можливості ні на етапі розгляду тендерних пропозицій, ні під час укладення договору встановити достовірність і правильність розрахунків загальнопромислових та адміністративних витрат, здійснених учасниками».

По-друге, Закон України «Про публічні закупівлі» має вищу юридичну силу, ніж стандарти, прийняті до нього чи з ним не узгоджені в частині поняття аномально низької ціни.

По-третє, обґрунтування аномально низької тендерної пропозиції може містити інформацію про:

- досягнення економії завдяки застосованому технологічному процесу виробництва товарів, порядку надання послуг чи технології будівництва;
- сприятливі умови, за яких учасник може поставляти товари, надавати послуги чи виконати роботи, зокрема спеціальну цінову пропозицію (знижку) учасника;
- отримання учасником державної допомоги відповідно до законодавства.

Таким чином, суд підтверджує, що при обґрунтуванні вартості робіт чи послуг учасник має керуватися виключно нормами спеціального закону щодо визначення поняття аномально низької ціни (п. 3 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про публічні закупівлі» [1]).

Попри значну чисельність нововведень, ДАСУ повідомляє, що типовими порушеннями в тендерних процедурах залишаються такі узагальнені позиції [2]:

- значне недотримання процедур розгляду замовником тендерних пропозицій;
- неправомірне застосування переговорної процедури при здійсненні закупівель. Дане питання ще більше актуалізувалося, оскільки з квітня 2020 р. змістовно зменшився перелік підстав для її застосування;
- порушення, допущені при укладенні договорів публічних закупівель і внесення до них змін.

Відтак, попри те, що самі ідеї нового закону про публічні закупівлі були сприйняті позитивно, однак для їх практичної реалізації необхідно доопрацювати відповідні механізми.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Закону України «Про публічні закупівлі» та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення публічних закупівель : Закон України від 19.09.2019 No 114-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.u/laws/show/114-20>

2. Публічні закупівлі по-новому. Перемоги й поразки перших 9 місяців дії Закону. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/antimonopolne-konkurentne-pravo/publichni-zakupivli-ponovomu.html>

3. Фаїзов А. В. Особливості організації проведення публічних закупівель. *Проблеми економіки*. 2020. № 2 (44). С. 160-165.

Непиталюк Ілона Володимирівна

Заступник начальника відділу координації, звітності та аналізу, якості перевірок управління податкового аудиту ГУ ДПС у Хмельницькій області

НЕДОПУЩЕННЯ ЗАБОРГОВАНOSTІ СПЛАТИ ЄДИНОГО ВНЕСКУ ПЛАТНИКАМИ ПОДАТКІВ ЯК ГАРАНТІЯ ОТРИМАННЯ ПЕНСІЇ В МАЙБУТНЬОМУ

В сучасних умовах реформування економіки України особливої актуальності набуває питання наповнення Пенсійного фонду. Зауважимо, що протягом 2018 року суттєво збільшилась сума заборгованості зі сплати єдиного внеску по всій Україні. Ріст боргу відбувся за рахунок того, що Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України” внесено зміни до Закону України від 08.07.2010 року №2464 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», яким встановлено що починаючи з 1 січня 2017 року у разі якщо платником не отримано дохід